

Sygn. akt IX Ka 130 / 13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - SSO Rafał Sadowski

Sędziowie - SO Lech Gutkowski

- SO Barbara Plewińska / spr /

Protokolant - st. sekr. sąd Magdalena Maćkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Barbary Dryzner

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2013 roku

sprawy **M. S. (1)**

oskarżonego o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie

z dnia 5 grudnia 2012 roku sygn. akt II K 212 / 12

I. uznając apelację za oczywiście bezzasadną, zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. **zasądza od oskarżonego na rzecz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – radcy prawnego S. W. kwotę 420,- / czterystu dwudziestu / zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa / Sądu Rejonowego w Chełmnie / kwotę 380,- / trzystu osiemdziesięciu/ zł. tytułem opłaty za drugą instancję i obciąża go wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IX Ka 130/13

UZASADNIENIE

M. S. (1) został oskarżony o to, że:

1. działając w wykonaniu z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w krótkich odstępach czasu w okresie od dnia 28 października 2009 roku do dnia 13 listopada 2009 roku przy ulicy (...) II w G. mając świadomość braku płynności finansowej i możliwości oraz zamiaru zapłaty wprowadził pracowników (...) Sp. z o. o. w G. w błąd co do tych okoliczności i pobrał na odroczonej termin płatności z hurtowni na faktury VAT o numerach 5282/V/9. 5476/V/9. 5512/Y/9, 5546/Y/9, 5595/Y/9, 5654/Y/9 towar w postaci materiałów budowlanych i instalacyjnych o łącznej wartości 3.854,60 złotych, za który nie zapłacił;

- **to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,**

2. działając w wykonaniu z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w krótkich odstępach czasu w okresie od dnia 25 października 2011 roku do dnia 30 listopada 2011 roku w Zakrzewię powoływał się na upoważnienie udzielone przez M. S. (2) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w R., rzecz której wykonywał roboty budowlane i wprowadził pracowników PHU (...) Sp. z o. o. w G. w błąd co do posiadanego od M. S. (2) upoważnienia oraz możliwości i zamiaru zapłaty, po czym pobrał na odroczony termin płatności z hurtowni na faktury VA T o numerach 371/201 I/R, 479/20/1/R, 485/201 I/R towar w postaci materiałów budowlanych i instalacyjnych o łącznej wartości 7.653,20 złotych, za które nie zapłacił;

- **to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk,**

3. w dniu 15 grudnia 2011 roku w Zakrzewię działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej powoływał się na upoważnienie udzielone przez S. S. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w G. i wprowadził pracowników (...) Sp. z o.o. w G. w błąd co do posiadanego przez S. S. upoważnienia oraz możliwości i zamiaru zapłaty, po czym pobrał na odroczony termin płatności z hurtowni na fakturę VAT o numerze 529/200 I/R towar w postaci materiałów budowlanych i instalacyjnych o wartości 1.319,16 złotych, za który nie zapłacił;

- **to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 kk.**

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie, sygn. akt II K 212/12, uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynów zarzucanych mu w pkt 1-111 aktu oskarżenia z tym ustaleniem, że czyny te stanowią jeden ciąg przestępstw, to jest za winnego ciągu przestępstw z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i z art. 286 § 1 kk i za to, na podstawie art. 286 § 1 kk i art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk, warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby oraz na podstawie art. 33 § 2 kk - karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda.

Na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 kk sąd zobowiązał oskarżonego do podjęcia stałej pracy zarobkowej w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku, a na podstawie art. 72§2 kk do naprawienia w całości szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku na rzecz pokrzywdzonego - firmy (...) Sp. z o.o. w G., kwoty 12.826.96 zł.

Sąd zwolnił oskarżonego w całości od ponoszenia kosztów sądowych i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżył **w całości obrońca oskarżonego**, zarzucając mu:

1. mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania:

- art. 94 § 1 kpk, 98 § 1 kpk, 170 § 3 kpk polegającą na nie uzasadnieniu przez Sąd orzekający postanowienia o oddaleniu wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego pomimo ustawowego obowiązku zawarcia takiego uzasadnienia w treści postanowienia. Brak wyjaśnienia przez Sąd Pierwszej Instancji dlaczego okoliczności, które miały być udowodnione zawnioskowanymi dowodami nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, uniemożliwia weryfikację zasadności wydanego przez Sąd postanowienia z dnia 3 grudnia 2012 r. oddalającego wnioski dowodowe obrońcy.
- art. 170 § 1 pkt 2 kpk polegające na jego błędnym zastosowaniu i w efekcie oddaleniu wniosków dowodowych wymienionych w postanowieniu Sądu z dnia 3 grudnia 2012r., podczas gdy teza dowodowa zawnioskowanych dowodów dotyczyła ustalenia treści ustnej umowy - w tym kto jest zobowiązany do zapłaty za zamówione materiały oraz okoliczności rozszerzenia przez M. S. (2) zakresu prac od początkowo ustalonych – remontu pizzerii, której wykonawcą był oskarżony, czyli okoliczności istotnych z punktu widzenia obrony oskarżonego.
- Art. 167 kpk poprzez oddalenie wniosków dowodowych obrony pomimo obowiązku przeprowadzenia wszelkich dowodów dostępnych organom procesowym, które mogą przyczynić się do wyjaśnienia okoliczności sprawy tj.

dowodów zgłoszonych w piśmie z dnia 26 lipca 2012 r. oraz w piśmie z dnia 26 września 2012 r. zmierzających do podważenia wiarygodności dowodów obciążających oskarżonego a w szczególności zeznań M. S. (2).

- Art. 170 § 3 kpk w zw. z art. 366 § 1 kpk oraz art. 368 kpk poprzez zaniechanie podjęcia decyzji co do złożonego w piśmie z dnia 26 lipca 2012 r. wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka A. W. oraz co do dowodu z dokumentu w postaci liisty obecności osób pracujących przy remoncie pizzerii (...), a także zgłoszonego w piśmie z dnia 26 września 2012 r. wniosku o przesłuchanie na rozprawie sporządzającego opinię z zakresu grafologii biegłego pomimo takiego obowiązku.
- Art. 2 § 2 kpk, art 4 kpk, art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk polegającą na nie przeprowadzeniu wszelkich możliwych dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności związanych z zarzucenymi oskarżonemu w akcie oskarżenia czynami i operacie rozstrzygnięcia jedynie na dowodach wskazanych przez oskarżyciela publicznego a pominięciu zawnioskowanych przez obronę dowodów

-dokonanie jednostronnej oceny materiału dowodowego, skupionej na udokumentowaniu winy oskarżonego z pominięciem okoliczności odciążających oskarżonego a w szczególności: zeznań świadka J. Ś., zeznań M. S. (2) w zakresie w jakim wskazała, że pieniądze na wykonanie remontu uzyskała z dotacji co świadczy o tym, że do rozliczenia się z pobranych przez nią pieniędzy konieczne było przedstawienie faktur sporządzonych na nazwisko wymienionej, zeznań świadka P. N. w zakresie w jakim wskazywał, że oskarżonemu były wydawane materiały pomimo opóźnień w płatnościach za materiały pobrane na nazwiska innych klientów oskarżonego, co świadczy o tolerowanej przez firmę (...) Sp. z o.o. praktyce współpracy z oskarżonym i umowy o kredyt kupiecki z dnia 27.10.2009 r. w zakresie dotyczącym kwoty przyznanego kredytu kupieckiego tj. do 2000 zł i wydawania oskarżonemu towaru ponad przyznany limit kupiecki co świadczy, że oskarżony był postrzegany jako klient rzetelny

-poprzez nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności jakie były ustalenia pomiędzy M. S. (2) a oskarżonym odnośnie zleconego przez wymienioną remontu, w tym kto był zobowiązany do zapłaty za faktury wymienione w pkt 2 aktu oskarżenia. Okoliczności te mogły być wyjaśnione po przeprowadzeniu zawnioskowanych przez obrońcę oskarżonego dowodów

-dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów polegającej między innymi na uznaniu, że oskarżony wyłudził od oskarżyciela posiłkowego towar pod pozorem remontu pizzerii, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na faktyczne wykonanie prac remontowych w pizzerii, uznaniu że fakt posiadania zaległości finansowych automatycznie świadczy o działaniu przez oskarżonego z zamiarem wyłudzenia.

2. mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, polegający na:

-uznaniu, że oskarżony M. S. (1) działając z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w krótkich odstępach czasu w okresie od dnia 28 października 2009 r. do dnia 13 listopada 2009 r. przy ulicy (...) w G. mając świadomość braku płynności finansowej i możliwości oraz zamiaru zapłaty wprowadził pracowników (...) Sp. z o.o. w G. w błąd co do tych okoliczności i pobrał na odroczony termin płatności z hurtowni na faktury VAT o numerach 5282/V/9, 5476/V/9, 5512/W9, 5546/V/9, 5654/V/9 towar w postaci materiałów budowlanych i instalacyjnych o łącznej wartości 3.854,60 złotych, za który nie zapłacił podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza okoliczności długoletniej współpracy oskarżonego z firmą (...) Sp.z o.o., specyfiki branży budowlanej wynika że za zamówiony na jego podstawie towar zamierzał zapłacić.

- uznaniu, że oskarżony działając w wykonaniu z góry powziętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej w krótkich odstępach czasu w okresie od dnia 25 października 2011 r. do dnia listopada 2011 r. w Zakrzewiu powołał się na upoważnienie udzielone przez M. S. (2) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w R. na rzecz której wykonywał roboty budowlane i wprowadził pracowników (...) Sp. z o.o. w G. w błąd co do posiadanego od M. S. (2) upoważnienia oraz możliwości i zamiaru zapłaty po czym pobrał na odroczony termin płatności z hurtowni na

faktury vat towar o łącznej wartości 7.653,20 zł, za które nie zapłacił podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że osobą zobowiązaną do zapłaty za pobrany towar była M. S. (2)

i uznaniu, że oskarżony w dniu 15 grudnia 2011 r. w Zakrzewię działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej powoływał się na upoważnienie udzielone przez S. S. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) w G. wprowadził w błąd co do posiadanego przez S. S. upoważnienia oraz możliwości zamiaru zapłaty, po czym pobrał na odroczony termin płatności z hurtowni na fakturę vat towar o wartości 1.319,16 zł, za który nie zapłacił podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika że oskarżony działał bez takiego upoważnienia oraz, że to on a nie S. S. jest zobowiązany do zapłaty za pobrany towar.

i uznaniu, że posiadanie przez oskarżonego zaległości z tytułu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz innych zaległości w momencie pobierania przez oskarżonego towaru w E. sp; z o.o. świadczy o jego działaniu z zamiarem bezpośrednim nie dokonania zapłaty i tym samym doprowadzenia kontrahenta do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą wprowadzenia go w błąd, podczas gdy dla bytu przestępstwa z art. 286 § I kk koniecznym jest, aby sprawca obejmował swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim nie tylko to, że wprowadza w błąd inną osobę, ale także i to, że doprowadzają w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem — i jednocześnie chce wypełnienia tych przesłanek czego nie można przypisać oskarżonemu.

3. obrazę przepisów prawa materialnego a mianowicie art. 91 § 1 kk poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy pierwszy znajdujący się w ciągu przestępstw czyn w stosunku do ostatniego znajdującego się w ciągu przestępstw czynu dzieli okres ponad 2 lat w związku z czym nie zaszła wymagana dla przyjęcia takiej kwalifikacji przesłanka działania „w krótkich odstępach czasu”.

4. z ostrożności procesowej - rażąca niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary.

Powołując się na w/w zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie go i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego, jako bezzasadna w stopniu oczywistym, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Skarżący niezasadnie twierdził, że zaskarżony wyrok, którym uznano oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu przestępstw, nie mógł się ostać, bowiem oparty został na niekompletnym materiale dowodowym, a wskutek dokonania jego jednostronnej oceny sąd orzekający błędnie uznał, że stanowił on wystarczającą podstawę do przesądzenia, że oskarżony dokonał oszustw, o których mowa w akcie oskarżenia.

Apelujący wprawdzie trafnie wytknął sądowi orzekającemu dopuszczenie się pewnych uchybień przy przeprowadzeniu postępowania dowodowego, niemniej jednak niezasadnie wywodził, że rozstrzygnięcie o winie oskarżonego było błędne. Brak było bowiem jakichkolwiek podstaw, by podzielić twierdzenia skarżącego, jakoby w wyniku oparcia rozstrzygnięcia na dowodach wskazanych przez oskarżyciela publicznego i ich dowolnej oceny sąd orzekający w sposób oczywiście błędny przyjął, że jednoznacznie wskazywały one na sprawstwo oskarżonego i niesłusznie zaniechał przeprowadzenia szeregu innych dowodów niezbędnych do prawidłowej oceny zachowania oskarżonego pod kątem znamion czynów z art. 286 kk. Pewne zastrzeżenia budził wprawdzie sposób procedowania sądu meriti co do złożonych w toku postępowania wniosków dowodowych, stwierdzić jednakże należało, że mimo przeprowadzenia tylko części dowodów wnioskowanych przez obronę wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności sprawy istotne dla rozstrzygnięcia o odpowiedzialności oskarżonego, a po dokonaniu ich prawidłowej analizy sąd słusznie uznał, że sprawstwo i wina oskarżonego w zakresie popełnienia czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia nie budziły wątpliwości.

Jeśli chodziło o ustalenia, dotyczące czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt II aktu oskarżenia, sąd pierwszej instancji w sposób uprawniony przyjął, że to oskarżony zobowiązany był do zapłaty należności wynikających z wystawionych na M. S. (2) faktur.

W związku z tym, że z wywodów apelacji wynikało, że skarżący sądził, iż sąd ma obowiązek przeprowadzenia wszelkich dostępnych dowodów, na których istnienie wskażą strony, wskazać należy, że to, iż sąd oddała wnioski dowodowe, mające w mniemaniu obrony niezabicie dowieść niewinności oskarżonego, nie może być z założenia traktowane jako pozostające w kolizji z zasadą realizacji prawa do obrony oskarżonego. To, że strona ma prawo składać wnioski dowodowe nie oznacza wszak, że sąd automatycznie każdy z nich musi uwzględnić. Zasadne skorzystanie z przewidzianych przez ustawodawcę w art. 170 kpk uprawnień nie oznacza, że dokonane ustalenia należy zdyskwalifikować jako poczynione bez należytego wyjaśnienia okoliczności sprawy.

Powołując się na art. 170 § 1 pkt 2 kpk i oddalając w dniu 3 grudnia 2012 roku wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków K., T. C., G. D., R. O. i A. D. oraz o zasięgnięcie opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego i przeprowadzenie dowodu ze zdjęć, sąd orzekający faktycznie nie wyjaśnił należycie, odwołując się wprost do okoliczności sprawy, dlaczego uznał, że przeprowadzenie tychże dowodów nie ma znaczenia dla odtworzenia rzeczywistego przebiegu wydarzeń istotnych przy orzekaniu o odpowiedzialności oskarżonego za czyn z art. 286 kk. Uchybienie to nie miało jednak wpływu na treść rozstrzygnięcia - w realiach sprawy prawidłowość samej decyzji o rezygnacji z przeprowadzenia tych wnioskowanych przez obronę dowodów nie budziła żadnych zastrzeżeń.

Przesłuchiwanie pracowników wykonujących remont po to, by ustalić, czy coś wiadomo im na temat zakresu, jaki obejmował kosztorys i szczegółowo wyjaśnić kwestię dodatkowego rozszerzenia zakresu prac oraz ich przebiegu i stanu rozliczeń między oskarżonym, a M. S. (2) grało wprawdzie faktycznie kluczową rolę z punktu widzenia linii obrony przyjętej przez oskarżonego, jednak w istocie nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Wbrew temu, co sądził oskarżony, okoliczności te w realiach sprawy nie mogły zwalniać go od odpowiedzialności za oszukańcze doprowadzenie pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Nie ulegało wątpliwości, że w trakcie remontu rzeczywiście powstała konieczność wykonania prac w szerszym zakresie, a M. S. (2) ostatecznie zgodziła się ponieść wyższy koszt niż wynikało to z pierwotnego kosztorysu przedstawionego przez oskarżonego przy zawarciu umowy. Z dokumentów pozwalających odtworzyć rozliczenia, jakie zostały między nimi w październiku 2011 roku dokonane (dowodów pobrania zaliczek i pisemnego oświadczenia oskarżonego) jednoznacznie wynikało natomiast, że przed kupnem materiałów oskarżony otrzymał od M. S. (2) właśnie na ten cel zaliczki w łącznej kwocie przewyższającej nieuiszczone należności za towary zakupione u pokrzywdzonego i pobrane na mocy faktur wystawionych na jej nazwisko. Dokonane na nich osobiście przez oskarżonego zapisy nie pozwały mieć żadnych wątpliwości na poczet jakich zobowiązań (wynagrodzenie czy refundacja zakupu materiałów) przeznaczone miały być te pieniądze. Na tym tle kwestia wzajemnych roszczeń oskarżonego i M. S. (2) była nieistotna. Oczywistym było, że oskarżony nie dokonał zapłaty, mimo, że środkami w odpowiedniej kwocie przekazanymi mu przez nią na ten właśnie cel dysponował. Wręcz nieprawdopodobnym było, by M. S. (2) oprócz przekazania oskarżonemu zaliczek na poczet zakupu materiałów zgodziła się ponieść jeszcze jakieś dodatkowe koszty z tego tytułu. Co więcej, nie udokumentowano dokonania przez oskarżonego żadnych innych zakupów w celu wykonania prac w pizzerii.

Z tego samego względu zbędne było dokonywanie szczegółowej wyceny wykonanych prac i zużytych materiałów przez rzeczoznawcę majątkowego.

Rację miał też skarżący, że sąd orzekający, uchybiając obowiązkowi ciążącemu na nim z mocy art. 170 § 3 kpk, który przewiduje dla decyzji o oddaleniu wniosku dowodowego formę postanowienia, nie wydał stosownego postanowienia w przedmiocie złożonego przez obronę wniosku o przesłuchanie świadka A. W. oraz biegłego sporządzającego opinię z zakresu grafologii, a także przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci listy obecności osób pracujących w remontowanej pizzerii. Stwierdzić jednakże należało, że obraza przepisów postępowania, której się tym samym dopuścił nie miała charakteru rażącego i pozostawała bez wpływu na wynik niniejszej sprawy.

W odniesieniu do wniosku dotyczącego przesłuchania świadka A. W. zauważyć należało, że okoliczności, do wykazania których zmierzał, nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia o odpowiedzialności oskarżonego. Jego celem - podobnie, jak wniosków dotyczących dowodów z przesłuchania świadków K., T. C., G. D., R. O. i A. D. wyraźnie oddalonych przez sąd postanowieniem wydanym w dniu 3 grudnia 2012 roku - miało być wszak wyjaśnienie kwestii rozszerzenia zakresu prac w stosunku do pierwotnych uzgodnień, których stan uwzględniał kosztorys i odtworzenie przebiegu remontu. Powyższe dawało asumpt do przyjęcia, że w istocie jedynie przez przeoczenie sąd nie wskazał A. W. w treści w/w orzeczenia pośród świadków, których przesłuchanie nie było niezbędne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności czynu.

Znaczenia dla rozstrzygnięcia nie miało też przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci listy obecności pracowników. To, że oskarżony posiadał inne zobowiązania nie mogło go ekskulpować. Zwłaszcza, jeśli chodziło o zobowiązania takie, jak wynagrodzenie, jakie miał wypłacić pracownikom, z których pomocy przy remoncie musiał korzystać, a więc dające się z góry przewidzieć. Jego rzeczą jako prowadzącego od pewnego czasu działalność, rzetelnego przedsiębiorcy, było uwzględnienie ich w kosztorysie i to wyłącznie jego, a nie pokrzywdzonego, skoro odebrał on od M. S. (2) pieniądze na zakup materiałów, obciążały ewentualne zaniedbania przy dokonywaniu kalkulacji kosztów, niezależnie od tego, czy na tle rozliczeń z inwestorką doszło później do sporu.

Jeśli chodziło natomiast o pominięty wniosek z pisma z dnia 26 września 2012 roku (o przesłuchanie biegłego na rozprawie), stwierdzić należało, że faktycznie co do zasady, jeśli strony wyrażą procesową wolę wezwania biegłego na rozprawę, aby zadać mu pytania, to bez szczególnie ważnych i merytorycznie uzasadnionych powodów z reguły uwzględnia się tego rodzaju wnioski. Zaniechanie wezwania biegłego grafologa na rozprawę w celu przesłuchania na okoliczności objęte opinią nie miało jednak wpływu na treść rozstrzygnięcia. W owej opinii biegły kategorycznie wypowiedział się na temat autorstwa kwestionowanych podpisów, przekonująco uzasadniając wprowadzone wnioski. Jej ocena pod kątem przesłanek z art. 201 kpk uzasadniała uznanie jej za pełnowartościowy materiał dowodowy. Zmieniennym było, że i skarżący nie podniósł w apelacji pod jej adresem żadnych zastrzeżeń, wskazując, jakie konkretnie okoliczności wymagałyby dodatkowego wyjaśnienia przez biegłego.

Jako prawidłowe ocenić należało też ustalenia co do czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt III aktu oskarżenia. Niewątpliwa niedokładność, jaka wkrađa się do opisu tego czynu, nie rodziła rzeczywistych wątpliwości co do tego, jak wyglądało przestępne zachowanie M. S. (1) w tym wypadku. Z wyjaśnień samego oskarżonego, który nie kwestionował tego, że zawarł z pokrzywdzonym umowę w dniu 15 grudnia 2011 roku i tego, że to on powinien ponieść koszty dokonanego zakupu, podając jedynie powody usprawiedliwiające brak zapłaty, jasno wynikało, że S. S. w rzeczywistości nie brała udziału w tej transakcji, a jej firma została jedynie wykorzystana do wystawienia dokumentu. Przesłuchiwanie S. S. było w tej sytuacji zbędne. Obrona, która nie domagała się powołania jej na świadka, do czasu wniesienia apelacji też najwyraźniej była tego zdania.

Poczynione ustalenia znalazły prawidłowe odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu sądu. Dokonana w zaskarżonym wyroku prawna ocena zachowania oskarżonego zasługiwała na pełną aprobatę. Nie wykazywała ona błędów logicznych, nie kłóciła się z doświadczeniem życiowym. Sąd prawidłowo ocenił w tym kontekście wymowę dowodów wymienionych w apelacji.

Nieprawdą było jakoby przypisując oskarżonemu działanie z zamiarem wyłudzenia, sąd oparł się wyłącznie na tym, że posiadał on zaległości finansowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Z pisemnych motywów orzeczenia jasno wynikało, że formułując wniosek co do tego, że działał on z zamiarem oszukania pokrzywdzonego - zgodnie z ciążącym na nim obowiązkiem - sąd dokonał kompleksowej analizy wszystkich okoliczności, na podstawie których można było wyprowadzić wnioski co do realności wypełnienia podjętych przez niego zobowiązań. To, że oskarżony zaniechał ujawnienia kontrahentowi swej rzeczywistej kondycji finansowej, choć była ona taka, że oznaczała, że nie będzie w stanie wywiązać się z zaciąganych zobowiązań w deklarowanym terminie (był niewypłacalny) i zamiast poinformować go o tych okolicznościach, które jak doskonale wiedział, byłyby dla pokrzywdzonego istotne przy podejmowaniu decyzji o dalszej współpracy - zapewnił, że wywiąże się ze zobowiązań, uzależniając zapłatę od otrzymania środków od swoich wierzycieli, czytelnie świadczyło o tym, że chciał on oszukać pokrzywdzonego. O tym, że

brak zapłaty nie nastąpił niezależnie do zamiaru oskarżonego jednoznacznie świadczył też jego stosunek do powstałych zobowiązań po upływie terminów płatności.

W odniesieniu czynu z pkt II aktu oskarżenia podkreślenia wymagało, że na tle poczynionych ustaleń (uzgodnienia z M. S. (2) co do sposobu zakupu materiałów

i pobranie zaliczek na ten cel) dla oceny zachowania oskarżonego z punktu widzenia przestępstwa z art. 286 kk nie miało znaczenia funkcjonowanie w jego stosunkach z pokrzywdzonym praktyki dokonywania zakupu towarów na fakturę formalnie wystawioną na inną osobę, potwierdzone wskazanymi w apelacji dowodami oraz zawarcie z nim przez pokrzywdzonego umowy o kredyt kupiecki. Co więcej, wynikało z nich niezbicie, że to właśnie istnienie tego rodzaju zwyczaju i fakt, że pokrzywdzony znał oskarżonego z wcześniejszej współpracy, która układała się tak, że w jego przekonaniu był on zasługującym na zaufanie klientem, w pewnym sensie dostarczyło oskarżonemu sposobności dokonania przestępstw. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że nawet, jeśli pokrzywdzony zdawał sobie sprawę z tego, że oskarżony ma pewne kłopoty finansowe (czasem płacił z lekkim przeciągnięciem, raz nie zapłacił wcale), to nie znał jego rzeczywistej kondycji gospodarczej i prawdziwej skali jego problemów finansowych, tj. nie był świadom tego, że oskarżony miał zadłużenie nie tylko wobec niego, ale i szeregu innych podmiotów publicznych i prywatnych, a prowadzone egzekucje okazywały się bezskuteczne. Innymi słowy - nie dysponował pełną wiedzą, pozwalającą mu podjąć w pełni świadomą decyzję o współpracy z oskarżonym. Opierał się w tej mierze na zaufaniu wypracowanym w toku dotychczasowej, generalnie dobrej współpracy z oskarżonym oraz składanych przez niego zapewnieniach. Bazując na tak zdobytym zaufaniu oskarżony starał się poprzez składanie kłamliwych zapewnień wywołać w pokrzywdzonym fałszywe przekonanie, że zapłaci w terminie. Z tego, że doprowadził pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, świadomie wprowadzając go w ten sposób w błąd co do okoliczności istotnych dla decyzji o kontynuowaniu współpracy z nim (tj. o dokonaniu konkretnych transakcji stanowiących przedmiot zarzutów), uczyniono mu właśnie zarzut.

Czyny oskarżonego uznane zostały zaskarżonym wyrokiem za wchodzące w skład ciągu przestępstw, a za ich popełnienie wymierzono mu w związku z tym, w myśl art. 91 § 1 kk, jedną karę. Dwuletnia przerwa między czynami z pkt I i II aktu oskarżenia faktycznie wydawała się zbyt długa, aby instytucja z art. 91 kk mogła mieć do nich zastosowanie. Rzecz jednak w tym, że w związku z kierunkiem apelacji poprawienie tego uchybienia i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia jednego odrębnego przestępstwa z art. 286 kk w zw. z art. 12 kk oraz ciągu przestępstw, skutkujące koniecznością wymierzenia mu kary łącznej, byłoby niedopuszczalnym działaniem na jego niekorzyść.

Samo orzeczenie o karze (tj. zarówno wymierzona na podstawie art. 91 § 1 kk kara pozbawienia wolności, jak i orzeczona w oparciu o art. 33 kk kara grzywny), jako ukształtowane zgodnie z dyrektywami z art. 53 kk, nie cechowało się rażącą surowością w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk. Sąd trafnie ocenił społeczną szkodliwość czynów oskarżonego, jego zawinienie, a także należycie uwzględnił pozostałe okoliczności, które winny mieć wpływ na określenie wysokości kar. Prawidłowo oszacował też możliwości płatnicze oskarżonego oraz uznał, że mimo niewykonania kary pozbawienia wolności osiągnięte zostaną wobec niego cele ukarania. Nałożone obowiązki winny wzmocnić wychowawcze oddziaływanie kar.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też należało utrzymać go w mocy.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w oparciu o art. 627 kpk i przepisy § 14 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk oraz art. 8 i art. 2 ust. 1 pkt 3, art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983, nr 49, poz. 223 ze zm.), sąd zasądził od oskarżonego na rzecz

Skarbu Państwa kwotę 380 zł tytułem opłaty sądowej za drugą instancję oraz obciążył go wydatkami postępowania odwoławczego.